

VI VÄXER MED RENAULT & DACIA

Vi är experter inom personbilar, transportbilar och service för Renault och Dacia.

Varmt välkommen till oss på Hedin Bil Malmö Jägersro.

DACIA
ALL YOU NEED

Hedin Bil Malmö Jägersro Jägersrovägen 100 212 37 Malmö 040-671 11 00

Hedin Bil

INFO ÖRESUNDSJOURNAL EXPRESS

År 6, Nr. 60, DECEMBER 2023, 28 SIDOR | WWW.INFOEXPRESS.SE | WWW.INFOEXPRESS.DK | FRIVILIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET, SE S.2

Välkommen till City Motor och upplev
ORA - SVERIGES NYA ELBIL

Fr. **2.995 kr** /mån*

12/24/36 mån privatleasing. Välj själv!

CITY MOTOR

MALMÖ | SVEDALA

Jägershillgatan 6, Malmö, 040-42 06 02

Industrigatan 3, Svedala, 040-40 20 10

citymotor.se/ora

*Energiförbrukning bl. körning 16,7 kWh/100 km. Läs fullständiga villkor för privatleasing på ora.se. Begränsat antal bilar. Gäller t.o.m. 31 dec 2023

Väderfenomenet El Niño förväntas fortsätta till nästa år

Väderfenomenet El Niño förväntas ändra vädret över hela världen. 2024 kan bli det varmaste året hittills, enligt prognoser.

S. 14

Problem med tillgänglighet och tillgång till terapi kan kanske lösas kortsiktigt

S. 2

ETT BEGRÄNSAT ANTAL NÄSTAN HELT NYA

FORD KUGA PLUG-IN HYBRID

Gäller begagnade Ford Kuga Plug-in Hybrid, 225 hk, mitral mellan 1 000-3 000 mil och blandade färger.

Privatleasing avser 36 mån, rörlig ränta, 1000 fria mil inkl serviceavtal. Skatt, vinterhjul och försäkring tillkommer. Uppläggningsavgift 695 kr & 60 kr/mån i avavgift tillkommer. Med reservation för ev. ändringar. Bilen på bilden kan vara extrautrustad. Bränsleförbrukning blandad körning: 1,4 l/100 km. CO2-utsläpp: 32 g/km. Med reservation för ev. ändringar.

PRIVATLEASING 36 MÅNADER
INKLUSIVE SERVICE:

3 995:- /MÅN

+300 KR/MÅN FÖR NÄSTAN
NYA VINTERHJUL (INKL
BYTE & DÄCKHOTELL)

HEDBERGS BIL

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
Besök oss på www.hedbergs.se eller våra sociala medier.

Problem med tillgänglighet och tillgång till terapi kan kanske lösas kortsiktigt

I många länder är det lång väntetid till terapi, medan det i andra fall handlar om en kostnadsfråga för individerna som hade varit intresserade av att få hjälp och stöd. Ett land försöker däremot lösa problemet med både tillgång till terapi och kostnaden av terapisalet på ett kreativt sätt.

För vissa individer kan faktorer som kostnad, sociokulturella barriärer eller tillgänglighet påverka tillgången till professionell hjälp. I Västafrika har frisörer fått genomgå träning i hur man förhåller sig till olika problem kopplade till psykisk ohälsa i ett försök att efterlikna terapisalet i praktiken på ett mer intuitivt sätt.

I Lomé i Togo har frisörer utbildats för att vägleda människor med psykisk ohälsa som ett mer tillgängligt alternativ till terapi. Enligt en artikel skriven av The New York Times erbjuds hundratals klienter den sortens stöd i en region med knapp tillgång till terapi.

En av besökarna som har intervjuats av New York Times om denna terapilänkande session i frisörsalongen uppgav att hon betraktade terapi som alltför formellt och dyrt, men att hon kände sig lättad över hjälpen hon fick av sin väninna under sin bokade tid. Hon upplevde att hon kände sig hjälpt av att få ta del av en trygg plats för att öppet kunna prata om sina problem. Ungefär 150 kvinnor har fått ta del av träningen i psykisk ohälsoproblematik i Väst- och Centralafrika av en icke-vinstdrivande organisation med syfte att erbjuda en ökad tillgänglighet till stödsamtal och hjälp i en av världens fattigaste regioner. Tele da Silveira, frisörskan som har ställt upp på intervju och hjälpt besökare som har tagit sig till hennes salong, uppger vikten av att människor behöver få prata.

I Togo förblir stödet otillgängligt för många, liksom många andra afrikanska länder som också är i behov av mer tillgänglig professionell hjälp. Enligt Världshälsoorganisationen är Afrika den region med flest antal självmord i världen och den med lägst satsningar på hjälp vid psykisk ohälsa. Regionen har i genomsnitt 1,6 personer som arbetar med psykisk ohälsa per 100 000 invånare, medan det globala genomsnittet är 13. I Afrika kan konflikter i länder som Sudan, Somalia, Etiopien och Republiken Kongo leda till en ökning av psykiska problem. Andra bidragande faktorer i regionen som kan vara en orsak till en ökning av psykisk ohälsa kan även vara en ökad

droganvändning i flera stora städer, problem med en hög arbetslöshet bland unga, ekonomiska problem till följd av inflationen eller konsekvenser av klimatförändringar. En av orsakerna till dessa problem i just Togo är en begränsad medvetenhet om terapi. Landet har enbart fem psykiatriker för mer än åtta miljoner invånare. Familjemedlemmar som önskar att behandla anhöriga för psykiska problem eller andra tillstånd söker sig ofta till traditionella praktiker, som att isolera av den drabbade eller söka hjälp hos en schaman. De söker sig ofta till religiösa institutioner eller kliniker när de söker hjälp.

En psykiatriker uppger att många av dem som kommer söker professionell hjälp ser psykiatriker som en sista utväg efter att ha konsulterat olika schamaner och bedragare och uttrycker vidare att detta beror på att professionell hjälp mot psykisk ohälsa ses som ett främmande koncept. För att tackla det som Världshälsoorganisationen har beskrivit som en klyfta på tillgång till hjälp vid psykisk ohälsa i utvecklingsländer så har flera organisationer tränat sjuksköterskor och annan vårdpersonal i att observera tecken på psykisk ohälsa. Träningen täcker allt från lätta symtom på depression till symtom på PTSD och har på senare tid expanderats till att även gälla för frisörer.

Anledningen till att frisörer valdes som grupp för att erbjuda möjligheten att ta del av utbildningstillfällena kring psykisk ohälsa är för att salongbesöken inte är dyra och för att

salongerna kan agera samlingsplats, speciellt för kvinnor. I deras korta träning ingår bland annat kunskap om hur man ställer öppna frågor, hur man kan upptäcka icke-verbala tecken på stress och hur man inte ger dåliga råd till personen i en utsatt situation. Artikeln uppger vidare att ett halvt dussin frisörer uppgett att många kunder börjar samtala om personliga problem som rör sådant som ekonomiska bekymmer, problem i våldsamma relationer och känslomässiga svårigheter efter dödsfall. En av intervjuedtagarna upplever att de ofta får höra detaljerade berättelser

Bild av Antoni Shkraba/Pexels

ser och vara med om känslosamma reaktioner, och påpekar att många gråter framför dem. Hittills har flera ambassadörer för psykisk hälsa, som kvinnorna kallas efter att de har genomgått utbildningen, tagit del av träningen i Togo, Elfenbenskusten och Kamerun. Marie-Alix de Putter, som designade programmet 2018 efter att hon själv hade genomgått en psykiatrisk behandling till följd av att hennes man mördades 2012 medan de bodde i Kamerun, planerar att expandera detta och sätta upp träningsstillfällena i Ghana, Rwanda och Senegal.

Kortsiktigt är detta en strålande lösning, men det långsiktiga problemet återstår när det gäller själva utbildningen. Även om frisörskorna kan hjälpa kunderna genom att ställa frågor och låta dem samtala om sina problem så har de inte den utbildningen som te-

rapeuter och psykologer har. De flesta i Togo tycker att kostnaden för terapi är för hög, vilket gör att en barriär kan uppstå och finnas kvar, trots uppmaningar till kunderna att söka hjälp från frisörskorna. Stigma kvarstår trots att människor blir alltmer medvetna om psykisk ohälsa och psykiska besvär, enligt en av landets psykiatriker, men psykiatrikerna som reste iväg för att försöka skapa kontakt ute på landets landsbygd mottog flera patienter som var villiga att söka hjälp för sina problem under försöket, vilket tyder på framsteg.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källa: "Need Therapy? In West Africa, Hairdressers Can Help", The New York Times, publiceringsdatum 2023-11-26

Info Express är en ekonomiskt och politiskt oberoende tidning som satsar på att täcka ämnen som miljö, vetenskap, hälsa, teknik, världen och Öresundsnyheter sedan 2016.

INFO EXPRESS

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Prenumeration: hello@infoexpress.se
Annonsering: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på redaktionen: hello@infoexpress.se

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING
Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvaras ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.

UPPTÄCK CITROËN

Nu med 1,99% ränta

BILLÅN
MED 36 MÅN
AVBETALNING
1,99%
RÄNTA

CITROËN C4 SHINE PURETECH 130 HK AUT
fr **2 199** kr/mån*

CITROËN C5 AIRCROSS SHINE PURETECH 130 HK AUT
fr **2 599** kr/mån*

Skattförbrukning blandad körning: 5,4-5,8 l/100 km, 121-138 CO2 g/km. *Finansiering via DNB Finans, 1,99% rörlig ränta, 30% kostnadsfritt, 36 månader lokala avbetalningar förbehållna. Redovärde C4: 159 971 kr, C5: 208 303 kr. Kreditbelopp C4: 228 643 kr, C5: 286 993 kr. 5 års fabriksgaranti. Uppfyllnings- och avgifter kan tillkomma. Se bilägarens vara och bruksanvisning. Tyresvorerar oss för eventuella skrivfel, tryckfel och fel.

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

HEDBERGS BIL

VÄLJ FAST ELLER RÖRLIG RÄNTA!

NYA 2008

NYA PEUGEOT 2008 – EN KOMPAKT OCH SMIDIG SUV FÖR ALLA ÄVENTYR

12 eller 24 mån privatleasing
fr **3 399** kr/mån

Nya Peugeot 2008 GT, PureTech, 130 hk, aut

KOM IN & PROVkör REDAN IDAG!

Skattförbrukning (blandad körning): 2008 GT: 5,9-6,0 l/100 km, 131 CO2 g/km. *Privatleasing: 12 eller 24 mån. Först år: 1000 kr/mån. Restvärde: 10000 kr/mån. Skatt, avgifter och försäkring tillkommer. Uppfyllningsavgift: 495 kr + 60 kr/vecka. Avgifter tillkommer. Tyresvorerar oss för eventuella skrivfel, tryckfel och fel.

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

HEDBERGS BIL

Danmarks Nationalbank varnar för att svenska utförsäljningar av danska fastighetsportföljer kan leda till prisfall i Danmark

Flera av de svenska fastighetsbolagen har meddelat att de kommer att sälja av sina fastighetsportföljer för att refinansiera sina skulder. Vid en större utförsäljning av danska fastighetsportföljer kan det leda till ett prisfall på danska fastigheter. Det varnar Danmarks centralbank, Nationalbanken, för i deras senaste finansiella stabilitetsrapport. Enligt Nationalbanken har de danska fastighetsbolagen inte samma refinansieringsrisker som de svenska, eftersom de flesta finansierar sig genom realkreditlån med långa löptider.

Utförsäljningar av stora danska fastighetsportföljer från de svenska fastighetsbolagen kan påverka värdet på danska kommersiella fastigheter, skriver danska Nationalbanken i deras senaste finansiella stabilitetsrapport. Foto: News Øresund

En utförsäljning av stora danska fastighetsportföljer från svenska fastighetsbolag kan pressa ner priserna och påverka värdet på danska kommersiella fastigheter, skriver Nationalbanken

i rapporten. Priskorrigeringsarna från eventuella utförsäljningar kommer också att ha en relativt stor effekt just nu, eftersom transaktionsnivån är låg. Samtidigt begränsas prispåverkan av

de svenska fastighetsbolagens innehav av danska fastighetsportföljer i förhållande till den totala danska marknaden, påpekar Nationalbanken. För närvarande har de svenska bolagen fastigheter i

Danmark för 99 miljarder danska kronor och lån till danska kreditinstitutet för totalt 43 miljarder.

Danska fastighetsbolag står inte inför samma refinansieringsrisker
Nationalbanken påpekar också att de danska fastighetsbolagen inte har samma refinansieringsrisker som de svenska bolagen. Anledningen är att de svenska bolagen i stor utsträckning finansierar sig med företagsobligationer med korta löptider. Därmed har de stora skulder som ska refinansieras under de kommande åren. Så ser det inte bland de danska fastighetsbolagen. De finansierar sig till en övervägande del genom realkreditlån, som till stor del har längre löptider. "De danska fastighetsbolagen har endast i begränsad utsträckning företagsobligationer och därmed en begränsad refinansieringsrisk", skriver Nationalbanken i rapporten.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: News Øresund

Vi slutar sälja biljetter till färjan Helsingborg- Helsingör

Foto: Johan Wessman/News Øresund

Snart kan du inte längre resa med Skånetrafikens biljetter på färjan mellan Helsingborg och Helsingör. Anledningen är att avtalet med Molslinjen, som äger Öresundslinjen, upphör.

Avtalet avslutas mellan Öresundslinjen och Skånetrafiken samt mellan Öresundslinjen och DSB. Från den 1 januari 2024 behöver du därför köpa din biljett till färjan direkt via Öresundslinjen.

Sista dagen att köpa 30-dagarsbiljetter och Flex 10/30-biljetter som är giltiga på färjan är den 9 december. Du kan köpa enkelbiljetter

med färjan samt Öresund runt-biljetter till och med den 31 december.

Skånetrafikens och DSB:s biljetter är giltiga på färjan till och med den 6 februari. Har du en biljett som sträcker sig längre än till 6 februari, hör av dig till vår kundservice för att få pengar tillbaka.

Du kan självklart fortsätta att resa med Skånetrafikens biljetter till och i Danmark med Öresundstågen över bron.

Info Express
hello@infoexpress.se
Källa: Skånetrafiken

Danmarks Tekniske Universitet korat till det bästa inom EU

Foto: News Øresund - Mulvany

En ny ranking över tekniska universitet i EU, EngiRank, har Danmarks Tekniske Universitet i Lyngby utsetts till nummer ett. Bedömningen är gjord utifrån 15 kriterier fördelat på fem kategorier: forskning, innovation, SDG 9, internationalisering och interdisciplinaritet.

Totalt omfattas 225 tekniska universitet i 27 EU-länder av rankingen, som bygger på erkända datakällor som CORDIS och Erasmus+, på publikations- och citationsstatistik från Scopus-databasen, samt patentstatistik från det europeiska patentkontoret.

"Det är en stor glädje att DTU har blivit utsedd till Europas bästa tekniska universitet. Placeringen speglar DTU:s särskilda fokus på att erbjuda ingenjörsutbildningar i toppklass, leverera excellent forskning och vara den partner som näringslivet föredrar", säger Rasmus Larsen, prorektor på DTU, i en kommentar.

Övriga tekniska universitet i Danmark och Sverige som har placerat sig bland de 100 främsta på listan är: Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm (10), Chalmers Tekniska högskola i Göteborg (12) ...
Info Express
Källa: News Øresund

VI VÄXER MED RENAULT & DACIA

Vi är experter inom personbilar, transportbilar och service för Renault och Dacia.

Varmt välkommen till oss på Hedin Bil Malmö Jägersro.

DACIA
ALL YOU NEED

Hedin Bil Malmö Jägersro
Jägersrovägen 100, 212 37 Malmö

040-671 11 00

A Hedin Bil

YES YOU CANCAN

Känner du? Nu börjar den. Revolutionen. Alla kulörer från CANCAN är kurerade utifrån objekt, platser och riktiga historier. Tusentals toner och nyanser har blandats, målats upp i olika ljus, blandats om igen och testats tills det som finns kvar är essensen av rå skönhet. Livet är för kort för att vara grått.

66 enastående kulörer finns på cancan.se eller i din närmaste Coloramabutik. Vi ses.

Smog från Köpenhamns Bispeengbuen går rakt in i vardagsrummen

En stor del av de kraftiga bilföroreningarna från Köpenhamns huvudgata Bispeengbuen går rakt in i människors hem. Detta enligt en studie av forskare vid Köpenhamns universitet. En sensor utvecklad av en av forskarna kan hjälpa till att fylla i tomrummen i vår förståelse om lokala luftföroreningar.

Luftföroreningar förkortar livet för mer än fyra tusen danskar varje år. Lokalt har vi en mycket begränsad förståelse för hur många skadliga ämnen som svävar i luften vi andas. Luftföroreningar övervakas faktiskt bara på fjorton platser i Danmark.

Detta fick Köpenhamns universitets kemister att sätta upp sina egna mätinstrument längs en av den danska huvudstadens mest trafikerade genomfartsleder, en plats där luftkvaliteten inte annars mäts: Nämligen vid Bispeengbuen – en förhöjd väg som delar tätbefolkade bostadsområden i två delar och leder in till och ut från Köpenhamns centrum. Föroreningar från de 50-70 000 bilar som varje dag kör över den sexfiliga upphöjda vägen går direkt in i närliggande hem. Deras resultat presenteras i en studie ledd av kemistudenten Frederik Hildebrand vid Köpenhamns universitet som just har publicerats i tidskriften Dansk Kemi.

Forskarna placerade en rad billiga föroreningssensorer längs Bispeengbuen, utanför en bebodd lägenhet trettiofem meter från vägbanan och inne i ett av lägenhetens rum. Apparaterna, som utvecklats av forskare vid institutionen för kemi, mätte luftföroreningsnivåer i över fyra veckor.

”Sensorn i lägenheten placerades i ett förråd där det inte fanns några människor och där dörrar och fönster var stängda under hela perioden. Här fann vi ett nära samband mellan luftföroreningar inomhus och utomhus. Det betyder att luftföroreningarna har sitt ursprung utomhus och kom in i rummet, trots att det varit helt avstängt. Det var överraskande, säger Frederik Hildebrand.

Dödsfall i LUFTFÖRORENING

• Danska beräkningar visar att luftföroreningarna i Danmark år 2020 resulterade i 4 030 förtida dödsfall. 3 170 av dödsfallen beror på orsaker till luftföroreningar utomlands, medan 860 fall beror på danska källor. Danska källor bidrar också med cirka 1 930 förtida dödsfall årligen i Europa. (Källa: Luftföroreningar - Danska Hälsomyndigheten)

• Enligt en uppskattning från 2019 beror 11,65 % av alla dödsfall i världen på luftföroreningar. Detta gör luftföroreningar till den tredje vanligaste dödsorsaken efter rökning och högt blodtryck.

• Under 2019 beräknades luftföroreningar utomhus orsaka 4,2 miljoner förtida dödsfall över hela världen. (källa: WHO)

Fyrtioåtta procent av föroreningarna kom från vägbanan
Forskarnas mätningar visar att fyrtioåtta procent av lägenhetens luftföroreningar inomhus kommer direkt från Bispeengbuen-genererade bilföroreningar.

”Det kan delvis bero på att det är en gammal byggnad, som inte är lika välisolerad som de nyare. Men för det mesta är de flesta av Köpenhamns byggnader gamla. Om man antar att detsamma gäller i andra typer av byggnader som liknar varandra kan föroreningar inomhus vara betydande. Vissa av bostäderna ligger bara fem meter från vägbanan”, säger Matthew S. Johnson, professor vid Institutionen för kemi som övervakade projektet och hjälpte till att utveckla sensorn som användes.

De mest alarmerande typerna av föroreningar som forskarna mätte var kvävedioxid (NO₂) och fina partiklar (PM 2,5). NO₂ är ökänt för att skada lungorna och orsaka cancer, demens och hjärt-kärlsjukdomar. Eftersom de är så små kan fina partiklar (PM 2,5) komma in i lungorna och leta sig in i blodomloppet och kroppen. Partiklarna kan bland annat leda till lungsjukdomar, diabetes, blodproppar och cancer.

Överskrider WHO:s riktlinjer

Medan den genomsnittliga koncentrationen av fina partiklar uppmätt utomhus längs Bispeengbuen höll sig inom WHO:s riktlinjer för hälsosam luftkvalitet, överskred den genomsnittliga nivån av NO₂ WHO:s 24-timmarsgränsvärden under mätperioden.

FORSKARE PRODUCERAR SENSORERRNA SJÄLVA

• De mätapparater som forskarna använder i studien är lågprissensorer utvecklade av det danska företaget DevLabs. Företaget grundades av Matthew S. Johnson och andra kemister från samma forskningsgrupp vid Köpenhamns universitet.

• Lågkostnadssensorerna är kompakta, har låg energiförbrukning och kostar 100 till 1 000 gånger mindre än traditionella apparater för övervakning av luftföroreningar. Detta gör det möjligt att skapa prisvärda nätverk av enheter för att studera lokala föroreningar på en tidigare okänd nivå. Sensorerna måste dock kalibreras mot ett mer exakt och dyrare mätinstrument.

När PM 2,5 -halterna var som högst – vilket särskilt inträffade under morgonrusningen – var de mer än tio gånger

Bild av Rolands Varsbergs / Pixabay

så höga som 24-timmarsgränsvärdena. För NO₂ var värdena sex gånger så höga.

”Våra mätningar vid Bispeengbuen är lika höga som nivåerna på den mest förorenade vägsträckan i Danmark – HC Andersens Boulevard i centrala Köpenhamn. Skillnaden är att här är vi uppe på andra våningen, så föroreningarna sprids ännu mer ut i det lokala området och troligen in i folks hem”, säger professor Johnson.

Inom lägenheten låg koncentrationerna under WHO:s gränsvärden under hela mätperioden, under senhösten 2022:

”Men det betyder inte att det inte borde uppmärksammas. Trots allt beror halterna på mängden trafik. På vintern misstänker vi att biltrafiken ökar och till följd av det mängden luftföroreningar – som studier från andra håll visar. Så det är inte omöjligt att gränserna överskreds, säger Frederik Hildebrand.

”Det är definitivt oroande att det finns en så nära koppling mellan föroreningar utomhus och inomhus. Det letar sig in och kommer med stor sannolikhet att skada människors hälsa. En del av problemet kan lindras genom renoveringar av byggnader. Ändå är det mycket olycklig planering att vägbanan ska vara så nära byggnaden”, säger Matthew S. Johnson.

Efter år av politisk diskussion har man beslutat att riva en av Bispeengbues två förhöjda vägar, som kommer att minska från sex filer till tre. Vad tycker forskarna om denna lösning?

”Biltrafiken är fortfarande konstant, så man flyttar egentligen bara föroreningar från en plats till en annan. Om man däremot flyttar trafiken under marken så sprider man inte föroreningarna till närområdena, och man skulle kunna kontrollera det genom filter och annat som kan rena luften i tunneln, säger Frederik Hildebrand.

För närvarande samlades mätningar bara på tre platser i Köpenhamn

Idag bedrivs officiell luftkvalitetsövervakning i Danmark med instrument som ger mycket exakta mätningar, men som är stora, dyra och energikrävande. Därför är antalet mätstationer kraftigt begränsat, med endast 14 stationer spridda över Danmark. Tre av dem finns i Köpenhamn.

”Så vi behöver en mer korrekt bild av resten av Köpenhamn och av lokala effekter i allmänhet. Det här är vad sensorerna vi har utplacerat här kan ge på snabbare, bättre och billigare sätt. Vi har till exempel satt upp 225 av dessa mätapparater runt stadsdelen Camden i London. De fungerar som ett bra komplement till officiella mätnätverk. Att arbeta sida vid sida med dessa nätverk kan ge oss mycket bättre kunskap än vi har idag om hur förorenad luften vi andas verkligen är, avslutar professor Johnson.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns universitet

MAZDA CX-60 LADDHYBRID NU FRÅN 467 500 KR*

JUST NU 50.000 KR
I RABATT!

Mazda CX-60 är en elegant och kraftfull laddhybrid med 63 km räckvidd och en dragvikt på 2 500 kg. Precis som alla Mazda är den byggd runt föraren: japanska hantverkstraditioner ligger bakom de noggrant utvalda materialvalen och med hjälp av ny teknik som ansiktsigenkänning kan bilen automatiskt justera en lång rad förarinställningar såsom körställning, ljud och klimat - allt för bästa möjliga körupplevelse.

MAZDA CX-60 LADDHYBRID NU FRÅN 467 500 KR
(ORD. PRIS FRÅN 517 500 KR)

10
ÅRS
GARANTI

Vid blandad körning: bränsleförbrukning 1,5 l/100km, CO₂-utsläpp 33 g/km. Bilen på bilden kan vara extrautrustad. *Kampanjpris från 499 900 kr, ord. pris från 517 500 kr. Erbjudandet gäller till och med 31/12 2023.

MazdaCenter Svedala / CityMotor Malmö
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.mazdacenter.nu www.citymotor.se

Ny rapport från SCB: Åtta av tio ensamkommande barn som kom till Sverige 2015 har arbete

Drygt 20 000 av de 35 000 ensamkommande barn som 2015 sökte asyl i Sverige bor kvar. Knappt sju av tio kvinnor och drygt åtta av tio män med uppehållstillstånd som ensamkommande var sysselsatt i november 2022. Det visar en ny rapport från SCB, som kartlägger hur gruppen ensamkommande flickor och pojkar födda år 1999 och som kom till Sverige 2015 sysselsätter sig, utbildat sig, och var och med vem de bor. Vård och omsorg och socialtjänst är det vanligaste yrkesområdet bland de sysselsatta ensamkommande, både bland kvinnor och män. En majoritet har en gymnasial utbildning, men de flesta saknar en gymnasieexamen. 70 procent av de ensamkommande männen har en inkomst på minst tre inkomstbasbelopp som är den högsta inkomstnivån i statistiken.

2015 sökte drygt 35 000 ensamkommande barn asyl i Sverige. Ny rapport från SCB visar att knappt sju av tio kvinnor och drygt åtta av tio män med uppehållstillstånd som ensamkommande var sysselsatt i november 2022. Asylsökande på Malmö Central hösten 2015. Foto: News Øresund

13 000 av barnen som sökte asyl 2015 har fått uppehållstillstånd som ensamkommande barn. Drygt 7 000 har fått asyl enligt den så kallade gymnasielagen.

Vanligast att arbeta inom vård och omsorg

67 procent av kvinnorna och 82 procent av männen är sysselsatta inom gruppen med uppehållstillstånd som ensamkommande. Av männen med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen är sysselsättningen ännu högre — 85 procent är sysselsatta. Antalet kvinnor som fått uppehållstillstånd enligt gymnasielagen utgör endast 2 procent och är därför för få att följa upp, framhäver SCB i rapporten.

De flesta, både kvinnor och män, arbetar inom vård och omsorgssektorn. Tre av fyra sysselsatta kvinnor arbetar inom vård och omsorg eller sociala tjänster. Bland männen inom gruppen ensamkommande är det 38 procent som arbetar i sektorn. Av männen med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen är det 34 procent.

– Det är stor skillnad jämfört med föd-

da i Sverige. Särskilt för män är det en liten andel i den näringsgrenen, 5 procent. Och 20 procent för kvinnorna, säger rapportförfattaren Karin Lundström, demograf på SCB i ett pressmeddelande.

En majoritet har gymnasial utbildning — men de flesta har inte en gymnasieexamen

Rapporten konstaterar att en majoritet av de ensamkommande har en gymnasial utbildningsnivå. Bland både ensamkommande kvinnor och män är det vanligast att ha läst en yrkesinriktad gymnasieutbildning, särskilt inom teknik och tillverkning eller hälso- och sjukvård samt social omsorg.

De flesta har dock inte en gymnasieexamen, påpekar SCB. Bland de ensamkommande kvinnorna som har läst en yrkesinriktad gymnasieutbildning är det endast en fjärdedel som har avslutat med en examen. För ensamkommande män ligger motsvarande siffra på 31 procent. Andelen med examen är något lägre både bland dem med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen och

bland dem som kom till Sverige med föräldrar.

En stor andel av männen har inkomst

När det gäller inkomst sticker de ensamkommande männen ut jämfört med män födda i Sverige samma år, 1999, och andra flyktingar födda det året som kom till Sverige 2015. Bland männen i båda asylgrupperna är det omkring 70 procent som har en inkomst på minst tre inkomstbasbelopp, vilket är den högsta inkomstnivån i statistiken.

– Andelen män med en inkomst på minst tre inkomstbasbelopp är markant större bland de ensamkommande än bland män födda i Sverige eller bland andra flyktingar i samma ålder, säger Karin Lundström.

Bland kvinnorna är det omkring fyra av tio som har en arbetsrelaterad inkomst på minst 3 inkomstbasbelopp, visar rapporten. Tre inkomstbasbelopp motsvarar en inkomst knappt 18 000 kronor per månad. (News Øresund)

Fakta: De ensamkommande

- 2015 sökte drygt 35 000 ensamkommande barn asyl i Sverige. Hit räknas barn under 18 år som kom till Sverige utan förälder eller annan vårdnadshavare.
- Drygt 13 000 fått uppehållstillstånd som ensamkommande barn och drygt 7 000 fått uppehållstillstånd enligt den så kallade gymnasielagen.
- Båda grupperna domineras av pojkar från Afghanistan. I gruppen som fått uppehållstillstånd som ensamkommande barn var 87 procent pojkar. Andelen pojkar i gymnasielagsgruppen var 98 procent.
- Omkring fyra av tio var svenska medborgare i slutet av 2022.
- De som fick uppehållstillstånd enligt gymnasielagen kunde få permanent uppehållstillstånd om de fick ett arbete efter gymnasiet. Omkring hälften av dem hade permanent uppehållstillstånd 2022.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: News Øresund/SCB

Bättre konsumentskydd: nya EU-regler för defekta produkter

Bild av Blaz Bizretic

■ EU vill uppdatera de befintliga reglerna för defekta produkter för att bättre skydda konsumenter och hålla jämna steg med utvecklingen av ny teknik.

Det nuvarande produktansvarsdirektivet antogs för nästan 40 år sedan. I september 2022 publicerade kommissionen ett förslag om att ändra riktlinjerna för att ta hänsyn till de tekniska fördelar som nyare produkter kan ha.

Syftet med det reviderade produktansvarsdirektivet är att fastställa enhetliga regler för medlemsländerna, säkerställa att den digitala och cirkulära ekonomin

fungerar korrekt och hjälpa offer för defekta produkter att få rättvisare ersättning.

Tillämpningsområdet för de reviderade ansvarsreglerna

För att bättre återspegla förändringarna i den digitala och gröna världen måste den befintliga definitionen av en produkt utvidgas till att omfatta programuppdateringar, AI eller digitala tjänster (t.ex. robotar, drönare eller system för smarta hem).

Samtidigt utesluter de reviderade reglerna öppen källkod eller fri programvara från tillämpningsområdet eftersom sådan programvara är beroende av förbättringar från användarna. Utvecklingarna kan därför inte hållas ansvariga för skador som kan orsakas av andra användare.

Eftersom EU ska bli mer hållbart bör produkter utformas så att de är mer hållbara, återanvändbara, reparerbara och uppgraderbara. Ansvarsreglerna bör också moderniseras för affärsmodeller inom den cirkulära ekonomin för att säkerställa att de är tydliga och rättvisa för företaget som genom hållbarhet ändrar sina produkter.

Skada

För närvarande gäller direktivet endast fysisk skada som ett legitimt skäl att kräva ersättning. Enligt de nya reglerna kommer det att vara möjligt att söka ersättning för medicinskt psykisk skada som kräver terapi eller medicinsk behandling.

Ersättning kan också begäras för förstörelse eller oåterkallelig korruption av data (t.ex. radering av filer från en hårddisk). Förlusten måste dock överstiga 1 000 euro.

Ansvarsskyldighet

Enligt kommissionens förslag ska ansvarsperioden vara 20 år.

Europaparlamentet vill förlänga ansvarsperioden till 30 år i vissa fall där skadan är synlig efter en längre tidsperiod.

Enligt det reviderade direktivet ska det alltid finnas någon i EU som kan hållas ansvarig för skador som orsakats av en defekt produkt, även om produkten tillverkades utanför EU. Det kan antingen

vara importören av produkten eller en representant för tillverkaren. Om det inte finns något ansvarigt företag kan konsumenterna fortfarande få ersättning via nationella system.

Tydligare ersättningsförfarande

Europaparlamentet vill förenkla förfarandet för att bevisa att produkten var defekt, orsakade skada och att det finns rimliga skäl att kräva ersättning.

Ledamöterna vill att nationella konsumentskyddsmyndigheter ska tillhandahålla vägledning och information om ersättningsanspråk på ett lättillgängligt och begripligt sätt.

Konsumenter som lidit skada kan vända sig till nationella domstolar för att beordra tillverkarna att lämna ut bevis som kan hjälpa dem i deras ersättningskrav.

I det nuvarande direktivet är tröskeln för att kräva ersättning 500 euro. Europaparlamentet föreslår att tröskeln tas bort så att konsumenter kan bevisa att en produkt är defekt som en möjlig orsak till skada.

Defekthet

Europaparlamentet anser att en produkt ska anses vara defekt när den inte är säker för genomsnittskonsumenten.

Bristerna kan vara relaterade till en produkts utformning, tekniska egenskaper och instruktioner, dess förutsebara användning, effekter som andra produkter kan ha på den defekta produkten, med tanke på dess livslängd eller dess förmåga att lära sig kontinuerligt.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Inflationen i euroländerna var 2,9 procent i oktober. Foto: News Øresund

Lägre inflation i euroländerna – minskade till 2,9 procent i oktober

Inflationen i Euroländerna sjönk från 4,3 procent i september till 2,9 procent i oktober. Det uppger Eurostat, skriver Berlingske. Det beror särskilt på sänkta energi- och livsmedelspriser och sänkningen har varit rejäl eftersom inflationen endast vid tre tillfällen under de senaste 40 åren har fallit över en procentenhet från en månad till en annan, uppger Dansk Erhvervs chefsekonom, Tore Stramer, enligt Berlingske. I oktober förra året låg den genomsnittliga inflationen i euroländerna på 10,6 pro-

cent. En lägre inflationstakt innebär att den Europeiska Centralbanken, ECB, väntas lämna räntan oförändrad eller besluta om en sänkning under nästa år. Vid det senaste räntebeskedet från ECB i oktober lämnades den för första gången oförändrad, efter att räntan hade höjts vid de tio senaste räntebeskedet.

Info Express
www.infoexpress.se
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

EU-kommissionens åtgärder för att påskynda utbyggnaden av elnät

Sammanlänkade och stabila energinät är ryggraden i EU:s inre energimarknad och avgörande för att möjliggöra den gröna omställningen. För att bidra till genomförandet av den europeiska gröna given föreslår kommissionen i dag en handlingsplan för att se till att våra elnät fungerar effektivare och byggs ut längre och snabbare. Kommissionen har redan infört en stödjande rättslig ram för utbyggnaden av elnät i hela Europa. I och med att EU:s marknader är helt integrerade kommer ett nät med moderniserad infrastruktur att säkerställa att privatpersoner och företag kan dra nytta av billigare och renare energi.

Elförbrukningen i EU förväntas öka med cirka 60 % fram till 2030, jämfört med i dag. Näten kommer att behöva hantera ett mer digitaliserat, decentraliserat och flexibelt system med miljontals solpaneler på tak, värmepumpar och lokala energisamhällen som delar sina resurser, mer tillförlitlig havsbaserad förnybar energi, fler elfordon att ladda och växande behov av vätsgasproduktion. Med tanke på att 40 % av distributionsnäten är mer än 40 år och att den gränsöverskridande överföringskapaciteten måste fördubblas fram till 2030 så krävs det investeringar på 584 miljarder euro.

En handlingsplan för elnät för att åtgärda de felande länkarna i omställningen till ren energi

Handlingsplanen ska ligga till grund för arbetet med de största utmaningarna när det gäller utvidgning, digitalisering och bättre användning av EU:s överförings- och distributionsnät för el. Den innehåller konkreta och skräddarsydda åtgärder för att frigöra de investeringar som behövs för att påskynda förändringen av de europeiska elnäten. Åtgärderna är inriktade på genomförande och snabba resultat så att de hinner göra skillnad när det gäller våra mål för 2030:

- Påskynda genomförandet av projekt av gemensamt intresse och utveckla nya projekt genom politisk styrning, förstärkt övervakning och fler projektförslag.
- Förbättra den långsiktiga nätplaneringen för att tillgodose mer förnybar energi och efterfrågan på el, bland annat för vätsgasproduktion, i energisystemet, genom styrning av såväl de systemansvarigas som de nationella tillsynsmyndigheternas arbete.
- Inför rättsliga incitament genom vägledning om föregripande, framåtblickande investeringar och gränsöverskridande kostnadsdelning för havsbaserade projekt.
- Uppmuntra till bättre användning av elnäten, med ökad insyn och förbättrade nättariffer för smartare nät, effektivitet och innovativ teknik och innovativa lösningar genom att stöd-

ja samarbete mellan systemansvariga och rekommendationer från Acer (byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter).

- Förbättra tillgången till finansiering för nätprojekt genom att öka synligheten för de möjligheter som erbjuds genom EU:s finansieringsprogram, särskilt för smarta nät och modernisering av distributionsnät.
- Stimulera snabbare tillståndsprocesser för nätutbyggnad genom att ge tekniskt stöd till myndigheter och vägledning för att skapa mer engagemang bland berörda parter och samhällen.
- Förbättra och skydda elnätens leveranskedjor, bland annat genom att harmonisera krav på tillverkning av utrustning för att ansluta produktion och efterfrågan.

Bakgrund

EU har ett av världens mest omfattande och resilienta nät som levererar el till miljontals medborgare. Våra väl sammanlänkade energimarknader visade sig vara en viktig tillgång för att säkerställa stabil försörjning under energikrisen. EU har infört en rättslig ram för att stödja utbyggnaden av näten, med den reviderade TEN-E-förordningen, det reviderade direktivet om förnybar energi och förslag till en rättsakt om nettonollindustri och en reformerad utformning av elmarknaden.

För att uppfylla REPowerEU-planens mål att sätta stopp för importen av ryska fossila bränslen, och det nyligen överenskomna målet att uppnå en andel förnybar energi på 42,5 % senast 2030, med en ambition att uppnå 45 %, behöver EU uppgradera näten och stärka energiinfrastrukturen. EU:s handlingsplan för elnät tillkännagavs i den europeiska handlingsplan för vindkraft som kommissionen presenterade förra månaden. Den kommer efter det första högnivåforumet för elnät som anordnades i september av Entso-E (det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el), med stöd av EU-kommissionen.

Dagens handlingsplan presenteras tillsammans med den första unionsförteckningen över projekt av gemensamt och ömsesidigt intresse med ett urval av viktiga gränsöverskridande energiinfrastrukturprojekt som kommer att bidra till att EU:s energiinfrastruktur anpassas till unionens klimatmål. Den åtföljs också av en samarbetspakt som ska säkerställa ett brett deltagande från alla parter som berörs av nätutvecklingen.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Europeiska kommissionen

REA

70% PÅ MÄRKESBÅGAR

Nu lämnar vi upp till 70% rabatt på utvalda märkesbågar. Erbjudandet gäller t.o.m. 2023-12-31. Välkommen!

KOSTNADSFRI

SYNUNDERSÖKNING

Vid köp av glasögon bjuder vi på synundersökningen. Kom in så berättar vi mer. Värde 495 kr. Utförs av leg. optiker.

 glasögonmagasinet

Malmö Södra Förstadsgatan 121, Tel: 040-828 88

Helsingborg Bruksgatan 25 Tel: 042-18 38 88
Landskrona Östergatan 12 Tel: 0418-41 18 30
Lund Lilla Tvärgatan 7 Tel: 046-13 99 98

För information om öppettider, bokning och kampanjer, besök: www.glasogonmagasinet.se

Årets julklapp sprider trygghet i en orolig tid

Bild av Katharina N. / Pixabay

Uppblussade konflikter, krig och ekonomiska utmaningar – i en turbulent tid har julklappsspelet utsetts till Årets julklapp. "Sällskapsspelet fångar vikten av att göra något kul tillsammans som inte kräver en skärm", konstaterar konsumtionsforskaren Ulrika Holmberg.

Gillar du sällskapsspel? Då kan det bli fullpott för dig när jultomten kommer i år. För chansen är stor att många av klapparna kommer att vara någon typ av sällskapsspel. I alla fall om Handelsutredningsinstitutet, HUI, har prickat rätt. För 36:e året i rad har HUI nu avslöjat Årets julklapp, och valet föll på det lite nostalgiska sällskapsspelet. Sällskapsspelet har fått ett uppsving de senaste åren, och konsumtionsforskaren Ulrika Holmberg på Gothenburg

Research Institute på Göteborgs universitet, tycker definitivt att det något som känns aktuellt i år.

– Det här är en rolig julklapp som kombinerar underhållning och kunskap, säger hon. Även Benjamin Hartmann, som forskar kring marknadsföring och konsumtionskultur på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet tycker att det här är ett bra val.

för en stund koppla bort världen utanför och istället uppleva samvaron med nära och kära. Sällskapsspelet står för trygghet men också för eskapism och utveckling."

Att sällskapsspel känns lite nostalgiskt och enkelt, ser Benjamin Hartmann som en viktig komponent i dess uppsving.

– I ett samhälle som karakteriseras av acceleration i allmänhet och inte minst med hänsyn till digitalisering i all större utsträckning är det här något som handlar om analoga mänskliga interaktioner. Den påminner oss lite om hur det var förr, men det måste inte alls förstås som en kritik mot den snabba utvecklingen på digitala arenan som genomsvårar våra liv, inte minst på gaming världen med Virtuell realitet och allt, säger han.

Funkar både på plats och digitalt
Ulrika Holmberg ser också samvaron och trivseln som något vi söker allt mer i dagens samhälle:

– Sällskapsspelet fångar vikten av att göra något kul tillsammans med familj och vänner som inte kräver en skärm, säger Ulrika Holmberg.

Hon lyfter dock det faktum att även sällskapsspelet idag även kan spelas på plats och digitalt, då en tydlig trend är produktutveckling som gör spelen "fygitala", det vill säga att de blandar delar från brädspel, rollspel och digitala spel.

När Ulrika Holmberg själv får välja sällskapsspel blir det både lite eskapism och kunskap som hon tänker till på.

– Jag gillar spel som har språkglädje, kluriga formuleringar och även sådana som på olika sätt handlar om historiska resmål.

Info Express
Källa: Göteborgs universitet
Text: Agnes Faxén

– Framför allt är sällskapsspel något som man gör tillsammans, med vänner och familj. Det här är något som framhäver gemenskap och den tid man spenderar tillsammans, säger han.

Från "bakmaskin" till "spikmatta"
Bakmaskinen var den första produkten som blev Årets julklapp 1988, och sedan dess har vi sett allt från produkter som CD-spelaren (1991), det elektroniska husdjuret (1997) och spikmattan (2009), till det lite mer diffusa "en upplevelse" (2008), och förra årets "hems-tickade plagg".

Ulrika Holmberg menar att Årets julklapp utvecklats till att bli något av ett arkiv över den skiftande tidsandan. Något som även gäller valet i år, där HUI:s motivering lyder: "I en omvärld präglad av krig, våld och ekonomiska svårigheter blir sällskapsspelet en möjlighet att

Markant lägre risk för postcovid hos vaccinerade

Personer som vaccinerat sig mot covid-19 löper avsevärt lägre risk för postcovid efter covidinfektion. Det visar en studie vid Göteborgs universitet. Forskarna betonar vikten av vaccin för att minska det mänskliga lidandet och trycket på vården.

Studien som publiceras i tidskriften BMJ omfattar alla registrerade fall av vuxna som fick covid-19 för första gången under perioden 27 december 2020 till 9 februari 2022 i de två största regionerna i Sverige, Stockholm och Västra Götaland. Totalt ingick 589 722 personer som följdes upp med hjälp av registerdata.

Drygt hälften, 51 procent, hade tagit en eller flera vaccindoser innan de fick covid-19, medan övriga 49 procent var ovaccinerade före sin första covidinfektion. Och skillnaden vad gäller postcovid var tydlig.

I gruppen vaccinerade diagnostiserades 0,4 procent med postcovid i sjukvården under uppföljningstiden, till och med november 2022. I gruppen ovaccinerade var motsvarande andel 1,4 procent.

Vaccination kunde kopplas till en

58-procentigt minskad risk för postcovid jämfört med ovaccinerade. Detta efter justering för ålder, kön, socioekonomi, aktuell virusvariant, annan sjuklighet (diabetes, hjärtkärlsjukdom, sjukdomar i andningsorgan och psykiatrisk sjukdom) och antalet vårdkontakter under 2019.

Skyddet ökar med fler vaccindoser
Kopplingen mellan vaccination och postcovid visade sig också vara dosberoende. Med en dos i kroppen före insjuknandet i covid-19 var risken för postcovid 21 procent lägre än för ovaccinerade. Vid två doser var riskreduktionen 59 procent och vid tre doser 73 procent.

Skyddet mot postcovid var något starkare hos 55-64-åringar än i andra åldersgrupper, och hos gruppen män som helhet jämfört med kvinnor. Skyddet var också bättre om tiden mellan senaste vaccination och infektion var relativt kort.

De som fick covid-19 när deltavarianten av viruset dominerade hade ett något starkare skydd. Däremot fanns inga påtagliga skillnader mellan olika vacciner. Flera doser av samma, AstraZeneca, Pfizer eller Moderna, gav likvärdigt skydd. Vid kombinationen AstraZeneca följt av Pfizer skattas skyddet mot postcovid något lägre i studien.

Att vaccin skyddar mot allvarlig covidinfektion är känt sedan tidigare. Forskarna har också visat att diagnosen postcovid är vanligare hos dem som varit inlagda i samband med sin covid-19, jämfört med dem som inte vårdats på sjukhus. Skyddet mot postcovid som beskrivs i den nu aktuella studien förklaras dock inte helt av skyddet mot allvarlig covid-19.

Viktigt följa rekommendationerna
Första författare i studien är Lisa Lundberg-Morris, doktorand inom biomedicin på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet och klinisk farmakolog på Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Forskningen utgår från avdelningen för samhällsmedicin och folkhälsa vid Göteborgs universitet, med Fredrik Nyberg, gästprofessor i registerepidemiologi, och Maria Bygdell, forskare inom invärtesmedicin och kli-

nisk nutrition, som huvudansvariga.

– Resultaten ger stöd för ett starkt samband mellan vaccination mot covid-19 före förstagångsinfektion och minskad risk att diagnostiseras med postcovid, där fler doser ger bättre skydd, konstaterar Maria Bygdell.

Forskarna betonar vikten av hög vaccinationsgrad, att rekommendationerna följs. Postcovid innebär ofta långvariga symtom med kombinationer av trötthet, apati och svårigheter med minne och koncentration. En tydligt definierad diagnos saknas dock. Fredrik Nyberg förklarar:

– Även om studien inte har information om patienternas symptombild så har de uppenbart haft sådana besvär att de i kontakt med hälsovårdspersonal bedömts ha denna diagnos.

– Fortsatta studier bör utvärdera om ytterligare vaccinationer ger motsvarande ökande skydd över tid mot postcovid som komplikation av covidinfektion, avslutar Fredrik Nyberg.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Göteborgs universitet.

LUNDS KAKELVARUHUS EST 1994

Nytt badrum, från ide till verklighet på 14 dagar

Lunds Kakelvaruhus, en riktig fackhandel med egen totalentreprenad med alla yrkeskategorier i huset såsom plattsättare, vvs, el och måleri. Allt på ett och samma ställe med endast en kontaktperson genom hela renoveringen.

Med nästan 30 år i branschen är Lunds Kakelvaruhus störst inom badrumsrenovering i södra Sverige.

Välkommen till oss och låt dig inspireras!

INR Duschhörna
Angel med svarta profiler

INR Möbelpaket
Viskan 60 inkl spegelskåp

Svart takdusch
Steel Pleasure i Ultra Matte Black

Lunds Kakelvaruhus Försäljning AB
Traktorvägen 19
046-2112116 (val2)

lundskakelvaruhus.se
butiken@lundskakelvaruhus.se

AFRODITA
PROFESSIONAL

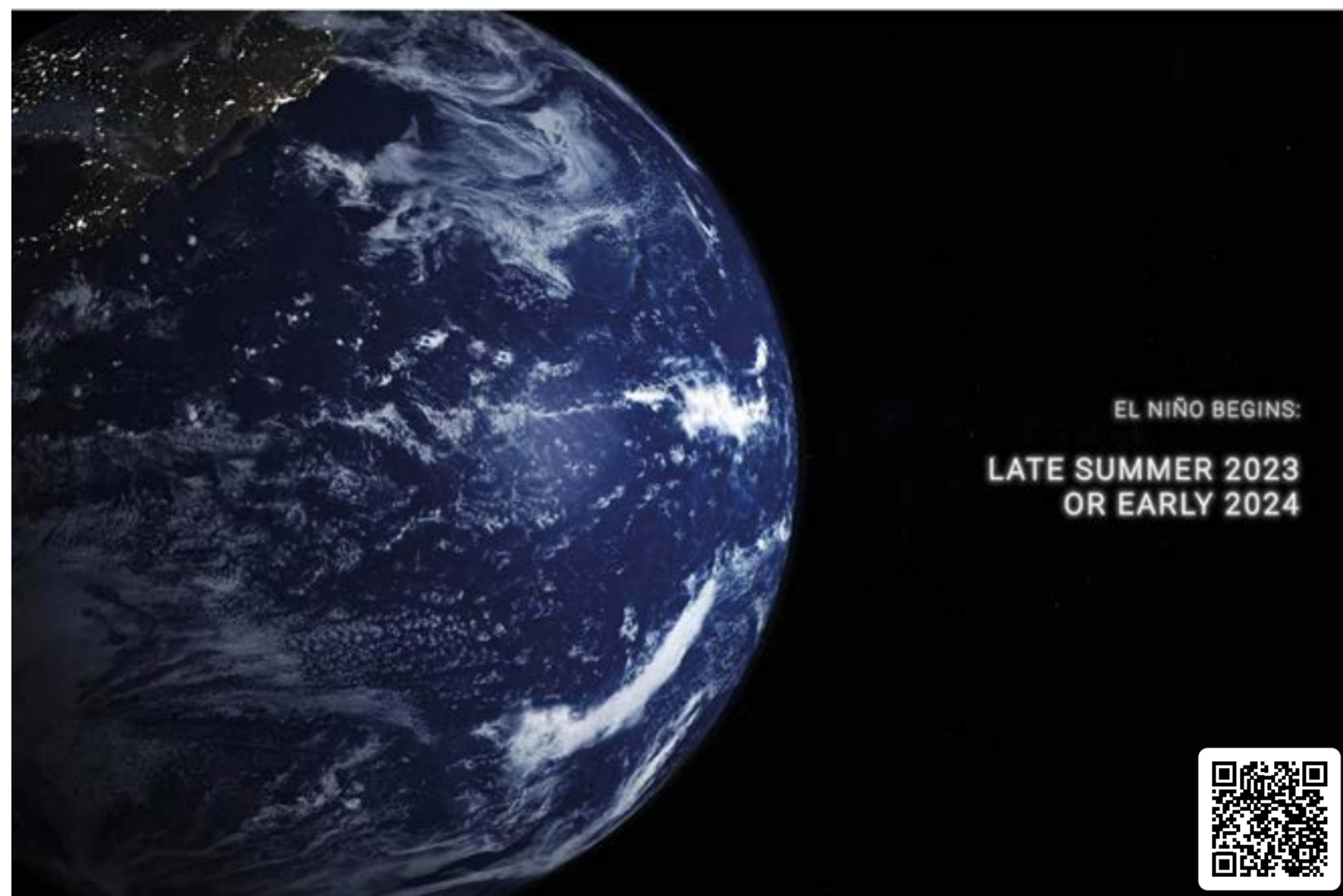

www.vaxkassetter.se
BRILLIANT

IMPRESSIVE
REJUVENATION EFFECTS

Väderfenomenet El Niño förväntas fortsätta till nästa år

EL NIÑO BEGINS:
LATE SUMMER 2023
OR EARLY 2024

Bild: capture video

Väderfenomenet El Niño kommer troligen att fortsätta pågå i början av 2024, enligt beräkningar. Detta kommer bland annat innebära att förändringar i det "vanliga" vädret är att vänta, men att det är osäkert hur mycket vädret påverkas av El Niño och på vilka håll dessa förändringar kommer att ske.

El Niño-fenomenet, vars återvändo bekräftades i juli av WMO (World Meteorological Organization), kommer samtidigt som andra förändringar i väder till följd av den globala uppvärmningen, vilket gör konsekvenserna aningen osäkra. Nu har amerikanska myndigheten NOAA (National Oceanic and Atmospheric Administration) påstått att det finns en sannolikhet på 95% att El Niño-säsongen kommer att fortsätta med en styrka som uppges vara måttlig till stark till och med under februari 2024.

Väderfenomenet El Niño varar vanligtvis mellan nio till tolv månader, men det kan även vara i år och vara som mest påtagligt mellan november till januari. Forskare vet inte med säkerhet varför väderfenomenet uppstår och mönster i väderfenomenet observeras fortfarande. El Niño förväntas växa i styrka de följande månaderna och upphöra innan nästa vår, men på grund av komplexiteten i väder sett till geografiska skillnader över världen blir det svårt att analysera vilka konsekvenser det kan få för Europas

väder nästa år. Det kan uppstå skillnader i hur nederbörd, vindstyrka och temperatur förändras baserat på var i Europa man tittar. Enligt Euronews så uppger experter att El Niño har tendensen att leda till milda och varma vintrar i början och kalla, torra vintrar mot slutet över norra Europa. I södra Europa kan det leda till att det blir mer nederbörd och leda till att det blir en blötare vinter överlag, baserat på generaliseringar av tidigare El Niño-väder.

Även om det historiskt sett finns generaliseringar som pekar på att detta kan vara fallet så finns det andra faktorer som påverkar vädret, som stratosfären, som kan påverka vindarna på olika sätt och som kan orsaka kyla längre fram i en del fall, oavsett om El Niño pågår eller inte. Det är även möjligt att väderförändringar till följd av El Niño inträffar flera månader senare, som exempelvis i Kina, där kraftiga monsunregn väntas under sommaren. Förutom det finns det risk för att temperaturerna nästa år blir högre. Efter den senaste gången El Niño

uppstod år 2016 följde ett varmare år än vanligt, vilket kan innebära att nästa år återigen blir ännu varmare än vanligt. Tillsammans med de stigande temperaturerna till följd av klimatförändringar tror meteorologer att 2024 kan bli ett rekordvarmt år. Dessutom kan extremväder runt hela världen förvärras av temperaturen, vilket är någonting som ytterligare kan påverka väderfenomenet. Enligt en annan artikel från Euronews har FN:s meteorologiska världsorganisation varnat för extrema temperaturökningar i Stilla havet som kan leda till problem med odlingar och vara livshotande världen över. Dessa temperaturförändringar förväntas vara genom den första halvan av 2024, efter tre år av nedkylningsperioden La Niña.

El Niño kan även senare leda till ENSO (The El Niño Southern Oscillation) som är ett mönster av nedkylning och upphettning i havsvatten och vindar nära den centrala delen av Stilla havet. Det innebär att ENSO växlar mellan kalla perioder (La Niña) som senare övergår till neutrala perioder för att senare övergå till varma perioder (El Niño). De varma perioderna tenderar att inträffa vartannat till vart sjunde år. Världens klimat är sammankopplat på flera olika sätt och det som sker ute i Stilla havet påverkar även andra

hav. Både El Niño och La Niña kan

orsaka extremväder och leda till torka. Som svar på de beräknade förändringarna i väder har WMO (Meteorologiska världsorganisationen, World Meteorological Organization) uppmanat regeringar att vidta åtgärder för att undvika allvarliga konsekvenser, som dödsfall till följd av den förväntade hettan.

El Niño kan påverka vädret på flera sätt och samverka med klimatförändringarna. Temperaturen brukar stiga med cirka 0.2 grader Celsius under väderfenomenets förlopp och riskerar att få temperaturen att stiga över 1.5 grader Celsius globalt. Detta innebär att fler länder kan påverkas av perioder med extrem värme och kraftiga stormar och att nationer och områden nära Stilla havet, som Japan, USA:s västkust och Australien, kommer att drabbas av dessa problem först.

Bianca M.- Info Express
E: hello@infoexpress.se

Källa:
"Will Europe see more snow this winter? Here's how El Niño could affect our weather"
Euronews, publiceringsdatum 2023-03-09, uppdaterad 2023-10-10
"El Niño is back: Surging temperatures bring extreme weather and threaten lives",
Euronews, publiceringsdatum 2023-10-20, uppdaterad 2023-11-10

Bättre batterier med ny teknik för gasanalys

Bilindustrin slukar batterier i takt med den växande efterfrågan på elbilar. En innovation från institutionen för kemi - Ångström får batterierna att hålla måttet och kan underlätta övergången från fossilt till förnybart.

Det är hektiska tider för Robin Lundström, doktorand på institutionen för kemi - Ångström. Disputationen är planerad till mars 2024 och ett första utkast av avhandlingen ska vara klar till jul. Dessutom är han vd på MetriLytics, ett företag han startat tillsammans med kollegorna Erik Berg och Casimir Misiewicz för att erbjuda en ny lösning för gasanalys av kommersiella battericeller.

- Batterier är en viktig komponent i övergången till ett fossilfritt samhälle, men det är en falskhals. Batterierna som kommer ut på marknaden måste därför ha hög kvalitet så att de håller ett bra tag, och här kan vår teknik göra skillnad, säger Robin Lundström.

Teniken som företaget jobbar med heter Online electrochemical mass spectrometry och förkortas OEMS.

En masspektrometer kopplas till battericeller för att undersöka gasutvecklingen, och poängen är att få detaljerad kunskap om hur batteriet mår och därmed hur bra det kommer att prestera.

Det som är unikt med forskarnas system är dels att flera battericeller kan analyseras parallellt, dels att det kan användas på större batterier. Det här gör att det lämpar sig för att screena batterier inom industrin där man måste ha ett högt genomflöde. Vanligtvis är gasanalys väldigt tidskrävande och hittills har metoden inte använts i industriella tillämpningar.

Attraktivt för industrin

- Det här är en stark teknik som är väldigt relevant för oss som forskar, men också för industrin när man utvecklar nya material. Beroende på hur man

ändrar cellkemin i battericellerna så ändras gasutvecklingen väldigt mycket, och tekniken är så pass känslig så att man kan kolla på reaktioner som är väldigt lätt att missa med andra tekniker men som kan få stor bäring på batteriets kvalitet, berättar Robin Lundström.

Resan med MetriLytics började officiellt våren 2023 men är resultatet av många års forskning där också industrin varit involverad. Tidigt förstod forskarna att det fanns ett stort intresse av deras arbete.

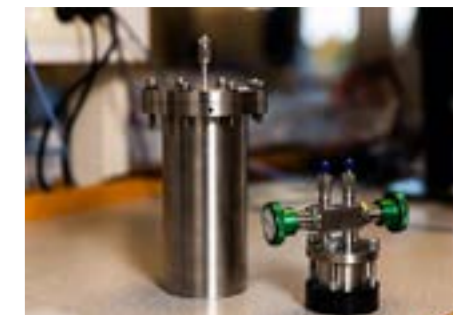
- När vi har publicerat våra resultat så har folk hört av sig och visat intresse av att både köra experiment men också av att köpa själva systemet. Eftersom vi alla tre tycker om att jobba med teknikutveckling så är det att förena nytta med nöje att ta det här kommersiellt, säger Robin Lundström.

Spännande marknad i Sverige

MetriLytics har gjort en första försäljning på en del av systemet och pratar dagligen med potentiella kunder i alla led, från utvecklare av batterimaterial, till batteritillverkare och hela vägen upp till bilindustrin.

- Vårt fokus nu är att bygga upp förtroende hos batteritillverkare genom att visa att vi har en fungerande produkt. Planen är att vi till sommaren ska ha ett komplett system hos några referenskunder dit intresserade företag kan åka för att testa tekniken, berättar Robin Lundström.

Han menar att Sverige är ett väldigt intressant batteriland som tillsammans med övriga Europa utgör företagets

Med tekniken kan gasutvecklingen analyseras i flera battericeller parallellt och dessutom kan den användas på större batterier för till exempel elbilar. Foto: Tobias Sterner

målmarknad just nu. Och om framtiden för företaget har han stor tillförsikt.

- Jag tror att vi kommer att hitta vår plats på marknaden med tanke på att vi har lyckats skala upp tekniken från forskningsceller till industriella battericeller, men det kommer att vara väldigt mycket jobb att ta sig dit.

Att driva företaget på heltid direkt efter disputationen är ändå inte vad Robin Lundström planerar.

- I alla fall ett tag till kommer jag ha ena foten i forskningen, men det är klart att mycket fokus kommer att ligga på företaget. Kombinationen är intressant och det är väldigt häftigt att se att något man jobbat väldigt hårt med i flera år faktiskt också kan göra nytta. Med den här tekniken känner vi att vi bidrar till en mer hållbar framtid, säger Robin Lundström.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet

REA • REA • REA • REA

MÖBELREA

på allt i butiken!

SOFFOR • MATGRUPPER • FÅTÖLJER
• SÄNGAR • MATTOR mm, mm

Välkommen!

Nu börjar vi vår stora möbelrea, med många fynd av utställningsmöbler och utgångna modeller.

MÜLLERS MÖBLER
möbelmästarna

Vi levererar, bär in och monterar alla möbler vid köp över 8000,- utan kostnad!

Malmövägen 19, Vellinge. Tel 040-42 02 32 | www.mullersmobler.se | Vard 9-18 • Lör 9-14 | Handla räntefritt upp till 24 mån.

Risk för allvarlig infektion även vid lågaktiv tarmsjukdom

Bild: Pixabay

Inflammatorisk tarmsjukdom, IBD, utgör en oberoende riskfaktor för allvarlig infektion, även vid mycket låg nivå av tarminflammation. Det visar en studie vid Göteborgs universitet.

IBD är ett samlingsnamn för kroniska inflammatoriska tarmsjukdomar med en förekomst i befolkningen på cirka 0,5 procent. IBD omfattar främst ulcerös kolit och Crohns sjukdom. Till skillnad från IBS, irritable tarm, medför IBD synliga skador i tarmens slemhinna.

IBD kännetecknas av att symtomen går i skov. Perioder av hög sjukdomsaktivitet följs ibland av längre perioder med låg eller ingen sjukdomsaktivitet. Det har dock varit oklart i vilken mån IBD-patienter med låg sjukdomsaktivitet också har förhöjd risk för allvarliga infektioner, inklusive sepsis.

I den aktuella studien, publicerad i tid-

skriften *Clinical Gastroenterology and Hepatology*, ingick data om 55 626 individer diagnostiserade med IBD. Med allvarlig infektion avsågs infektioner som krävt inläggning på sjukhus.

Skilnad mellan läkt och oläkt Resultaten visar att det under perioder av låg sjukdomsaktivitet men aktiv tarminflammation, så kallad mikroskopisk inflammation, fanns en ökad risk att drabbas av allvarliga infektioner jämfört med perioder med mikroskopiskt läkt tarmhinna.

Vid mikroskopisk inflammation var antalet allvarliga infektioner 4,62 per 100 personer och år. Motsvarande antal vid mikroskopiskt läkt slemhinna var 2,53.

Detta motsvarade en 59-procentig relativ riskökning vid kvarvarande mikroskopisk tarminflammation, när resultaten justerats för olika störfaktorer.

Intressant nog gällde resultaten även efter justering för de IBD-läkemedel som patienterna fått förskrivna, och var i övrigt liknande oavsett åldersgrupp, kön och utbildningsnivå.

Studiens förstanamn och korresponderande författare är Karl Märild, docent i pediatrik på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet och överläkare på Mag-, tarm- och levermottagningen vid Drottning Silvias barnsjukhus i Göteborg.

Utläkning ger viktigt skydd – Det vi kunnat visa är att IBD-patienter även under perioder med mikroskopisk inflammation i tarmen har ökad risk för allvarliga infektioner inklusive sepsis, jämfört med perioder då de har en mikroskopiskt läkt slemhinna.

Detta stämmer även för patienter som kliniskt ter sig ha en lågaktiv sjukdom, men som under ytan har en mikroskopisk inflammation i tarmen, säger han.

– Resultaten indikerar att om vi lyckas nå en helt utläkt tarmhinna vid IBD så kan risken för allvarliga infektioner minska. Det är viktigt då allvarliga infektioner i dag bidrar till ökad sjuklighet och död hos såväl barn som vuxna med IBD, avslutar Karl Märild.

Resultaten i studien bygger på data från en nationell kohort (ESPRESSO) med information från svenska hälsoregister, och kvalitetsregistret för IBD (SWIBREG) om personer i Sverige diagnostiserade med IBD åren 1990-2016. Dessa uppgifter länkades till data från mikroskopiska tarmundersökningar av patienter med IBD.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Göteborgs universitet.

Nu prövas genmodifierade ö-celler som behandling av typ 1-diabetes

För första gången ska patienter med typ 1-diabetes erbjudas transplantation med genmodifierade, hypoimmuna insulinproducerande celler från Langerhanska öar. Cellerna har modifierats så att de inte ska upptäckas av immunförsvaret. Behandlingen sker inom ramen för en klinisk studie på Akademiska sjukhuset och har tidigare visat sig mycket framgångsrik i prekliniska studier. Förhoppningen är att patienter med typ 1-diabetes på sikt ska kunna botas från sjukdomen.

– Det handlar om en potentiellt botande cellterapi som nu för första gången någonsin prövas på patienter. De insulinproducerande celler som transplanteras har genmodifierats för att undgå upptäckt av immunförsvaret. Detta kan leda till att patienten inte behöver livslång behandling med immundämpande läkemedel som hittills behövs vid transplantation av Langerhanska öar och som ofta ger biverkningar och inte lämpar sig för alla. Förhoppningen på sikt är att alla patienter med typ 1-diabetes ska kunna botas från sjukdomen genom att ersätta deras förstörda insulinproducerande celler med nya, säger Per-Ola Carlsson, överläkare och professor i diabetesjukdomar vid Akademiska sjukhuset/Uppsala universitet.

Behandling av typ 1-diabetes har gått framåt kraftigt de senaste åren, med exempelvis insulinpumpar. För personer med svår typ 1-diabetes och oförutsägbara, kraftiga variationer av blodsockret finns sedan drygt 20 år ö-transplantation med så kallade Langerhanska öar som alternativ behandling. Sedan starten 2001 har 165 ö-transplantationer genomförts på Akademiska sjukhuset fördelat på cirka 60 patienter.

Studien, en så kallad First-in-human safety study, ska pågå under ett år. Den genomförs inom ramen för det nya centrumet för avancerade läkemedelsterapier, ATMP, som invigdes på Akademiska sjukhuset i september 2023 och framförallt syftar till att fler patienter ska gagnas av utvecklingen och få del av nya behandlingar.

I studien kommer behandlingen att utvärderas på upp till två patienter i åldern 30-45 år, med förhöjt blodsocker trots gängse behandling. Patienterna kommer att få cellerna transplanterade till underarmen. Patienterna kommer sedan att följas under ett år i studien, men en lång-

tidsuppföljning är också planerad. Studiens syfte är att utvärdera säkerheten och om de insulinproducerande cellerna undgår "attack" från immunförsvaret, överlever och genererar mätbar stabilisering av blodsockervärdet. Om patienterna återfår en egen insulinproduktion kan behandlingen innebära bot.

– Precis som vid tidigare ö-transplantationer tas i detta fall insulinproducerande celler, så kallade Langerhanska öar, från bukspottkörteln på en avliden donator. Ö-isolering sker vid Rudbecklaboratoriet här på Akademiska sjukhuset. Det nya är att tre genomiska förändringar görs i cellerna innan de ges till patienterna för att undvika avstötning, att cellerna så att säga görs hypoimmuna vilket innebär att patienterna har en möjlighet att slippa immundämpande behandling. Redan efter 2-4 veckor kan vi avgöra om cellerna överlevt och inte stötts bort, förklarar Per-Ola Carlsson.

För första gången ska patienter med typ 1-diabetes erbjudas transplantation med genmodifierade, hypoimmuna insulinproducerande celler från Langerhanska öar. Cellerna har modifierats så att de inte ska upptäckas av immunförsvaret. Behandlingen ska utvärderas i en klinisk studie på Akademiska sjukhuset.

Studien "First-in-human safety study of hypoimmune pancreatic islet transplantation in adult subjects with type 1 diabetes" drivs av forskare vid endokrin- och diabetessektionen på Akademiska sjukhuset. Studien finansieras av Region Uppsala, med delfinansiering av Sana Biotechnology Inc, med säte i Seattle (USA). I studien används Sana's hypoimmunt-eknologi som är designad för att skapa celler ex vivo (utanför en levande organism) som undgår patientens immunförsvaret. Detta för att möjliggöra transplantation av insulinproducerande celler från donator utan att patienten behöver immunsuppressiv behandling.

FAKTA: ATMP Centrum Uppsala ATMP (Advanced Therapy Medicinal Products) omfattar läkemedel för avancerad terapi: cell- och genterapi samt vävnadstekniska produkter. Invigdes på Akademiska sjukhuset i september 2023. Bakom centrumet står Akademiska

sjukhuset/Region Uppsala och Uppsala universitet. Ska bidra med stödstrukturer för de forskare som vill utveckla och/eller behandla patienter med ATMP. Målet är att fler patienter ska gagnas av utvecklingen och få del av nya behandlingar, samt underlätta samarbete. Läkemedel för avancerad terapi indelas i somatiska cellterapi, genterapi och vävnadstekniska produkter, samt kombinationsläkemedel som innehåller avancerade terapiläkemedel. Läkemedel för avancerad terapi ska alltid tillverkas under så kallad god tillverkningssed (eng. Good Manufacturing Practice – GMP), oavsett om de används inom klinisk läkemedelsprövning eller under sjukhusundantag. Tillverkningsstillstånd ska alltid sökas hos Läkemedelsverket.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Akademiska sjukhuset

MASSAGEOLJA

- 500 ml
- 0 % paraffin & silicone
- Vegan
- With power of 100% natural oils

www.vaxkassetter.se

Välkommen till Autoexperten!

Hos oss hittar du reservdelar, tillbehör och vertyg till din bil, lastbil, mc, husvagn eller båt.

AUTOEXPERTEN I LUND
Nöbbelövs Mossaväg 3, 226 60 Lund
Telefon: 046-30 57 30

AUTOEXPERTEN I MALMÖ
Lundavägen 143, 212 24 Malmö
Telefon: 040-21 03 30

AUTOEXPERTEN I HELSINGBORG
Muskötgatan 4, 254 66 Helsingborg
Telefon: 042-38 61 60

Autoexperten

Försämrat konjunkturläge i Skåne – trots uppgång är arbetslösheten på den lägsta nivån sedan 2009

Konjunkturläget i Skåne har försämrats under det senaste året. Men det handlar främst om att den höga inflationen skapat en kostnadschock för hushåll och företag och att kurvorna pekar åt fel håll samtidigt som oron inför framtiden ökar. Arbetslösheten ökar svagt och är fortsatt på den lägsta nivån sedan 2009. Antalet konkurser ökar men det rör sig främst om små företag och antalet anställda som berörs är få. Tuffast har byggsektorn där antalet påbörjade nya bostäder minskade med 62 procent under det första halvåret. Malmö och Lund blir alltmer dominerande när det gäller skapandet av nya jobb. BNP väntas falla i Sverige både 2023 och 2024 och även om inflationen har passerat sin toppnivå och faller så kvarstår de höga konsumentpriserna. Det är några av slutsatserna i rapporten Skånsk konjunktur som Øresundsinstitutet tar fram på uppdrag av Sparbanken Skåne.

Sydvästra Skåne med Malmö och Lundaområdet är de delområden i Skåne som dominerar jobbskapandet i Skåne. Illustration och foto: Øresundsinstitutet/News Øresund

När de senaste årens positiva trend på den skånska arbetsmarknaden brutits så har samtidigt skillnaderna inom Skåne ökat. Jobbskapandet fokuseras alltmer mot Malmö och Lund. I rapporten delas Skåne in i sex delområden

där Sydvästra Skåne med Malmö, Trelleborg och fem närliggande kommuner är i en klass för sig med 2 277 nya jobb mellan augusti 2022 och augusti 2023. Av dessa har 2 218 skapats i Malmö. I Lundaområdet med Lund, Staffanstorps

och Kävlinge har sysselsättningen under samma tid ökat med 1 728 personer, varav 1 445 i Lund. I Mellanskåne är sysselsättningen i stort oförändrad medan den minskade i Nordvästra, Nordöstra och Sydöstra Skåne. Totalt ökade sysselsättningen i Skåne under perioden med 2 977 nya jobb, varav 1 315 skapats i näringslivet.

Arbetslösheten ökar i 25 av 33 skånska kommuner

Under oktober var arbetslösheten i Skåne 8,6 procent, en ökning med 0,1 procentenheter på tolv månader. Under det senaste halvåret har arbetslösheten ökat i 25 skånska kommuner och minskat i åtta. I ett svenskt perspektiv har Skåne och Södermanlands län högst arbetslöshet i Skåne. I ett skånskt perspektiv är arbetslösheten fortsatt den lägsta sedan 2009. Bland utrikes födda ökar sysselsättningen och är även här på den lägsta nivån sedan 2009.

Skånsk konjunktur i korthet

- Antalet påbörjade bostäder föll med 62 procent i Skåne under det första halvåret och nedgången är störst i Malmö, Lund och Helsingborg. I Tomelilla, Sjöbo och Kristianstad märks ännu ingen nedgång.
- 37 procent fler konkurser under årets nio första månader i Skåne jämfört med

samma tid förra året. Störst ökning sker inom bygg och handel. Ökningen sker dock från en låg nivå och främst är det små företag med en eller få anställda som går omkull.

- Lägre omsättningsutveckling i det skånska näringslivet. Under första halvåret ökade omsättningen med 5,4 procent och det är lägre än för övriga storstadsregioner och genomsnittet för Sverige.

- Splittrad konjunkturbild i den skånska industrin. Byggföretag och tillverkare av byggmaterial har det tufft. Säkerhets- och försvarsindustrin växer och har betydligt fler anställda i Skåne än det omtalade dataspelsklustret. Bilden är komplex noterar Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Orderböckerna är inte fulla, men tillräckligt fulla enligt IUC Syd. Skånsk industri står inför ett eller två riktigt svaga år men har framtiden för sig menar Svenskt Näringsliv.

- Detaljhandeln märker av de fallande reallönerna och statistiken talar sitt tydliga språk i form av ett ökat antal konkurser. Men även inom detaljhandeln är skillnaderna stora. Sällanköpsvaror har motvind medan lågpris har medvind. Branschen väntar en ökad försäljningsvolym men minskad lönsamhet.

- Det syns också färre bostadsförsäljningar i statistiken för Skåne, speciellt bland bostadsrätter där det minskat med en femtedel på ett år. De senaste tre månaderna har priserna för bostadsrätter minskat med 3,2 procent i genomsnitt i Skåne och beskedligare 1,7 procent för villor. I ett tolv månadersperspektiv fram till och med september 2023 har de skånska villapriserna minskat med i genomsnitt 14 procent medan bostadsrättspriserna minskat med 8 procent.

- Privatekonomin har blivit mera ansträngd visar en rapportens kalkyl för fyra typfamiljer. Tuffast är det för en tvåbarnsfamilj i villa med bil och tre miljoner i bostadslån till rörlig ränta. Mellan september 2020 och september 2023 har familjens månadskostnad för livsmedel, drivmedel till bilen, el och boränta ökat med 10.250 kronor. Fallande elpriser har dock kompenserat för ökade boräntor så att kostnadschocken inte har förvärrats. I stort sett hela kostnadsökningen uppstod mellan 2021 och 2022. Att inflationen nu faller sänker inte familjens kostnader utan innebär bara att prisökningarna blir lägre.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

Rapport om unga mäns psykiska ohälsa i Norden

En ny nordisk rapport lyfts unga mäns psykiska ohälsa i relation till utbildning, arbetsliv och pandemi. Rapporten visar bland annat att normer om kön och skolfrånvaro påverkar den psykiska hälsan.

Den psykiska ohälsan utgör ett betydande samhälls- och folkhälsoproblem i de nordiska länderna, och flera studier visar dessutom att den har ökat i Norden under de senaste åren. Studier visar att det även finns könsskillnader i psykisk ohälsa och normer om kön, sexualitet och maskulinitet spelar en viktig roll i hur unga män hanterar och upplever sin psykiska hälsa.

En ny forskningsöversikt från NIKK fokuserar särskilt på kunskap om unga mäns psykiska hälsa i relation till dagens villkor och utmaningar inom utbildning och arbetsliv i Norden. Villkoren i skola och arbetsliv kan medföra stress och psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa påverkar också motivation till fullföljande av utbildning och ökar risken för osäker anknytning till arbetsmarknaden.

Elin Engström, verksamhetsledare för NIKK, tror att resultatet bidrar till att lyfta fram relationen mellan psykisk ohälsa, utbildning och arbetsliv:

– Skolor och arbetsplatser är viktiga platser där unga män kan komma i kontakt med hälsofrämjande insatser och stöd, och de kan ge känslan av att vara en del av ett sammanhang. Samtidigt visar översikten att mycket av den psykisk ohälsan kan grunda sig i dåliga upplevelser av utbildningssystem och dålig arbetsmiljö. Det är viktigt att vi ser över vilka typer av normer och föreställningar som reproduceras i våra nordiska utbildningsinstitutioner och arbetsplatser och ger dem som behöver ett individanpassat stöd, säger hon.

Studien lyfter även kunskap om vilka konsekvenser Covid-19-pandemin har fått för unga mäns psykiska hälsa, då ökad arbetslöshet, distansundervisning och isolering har riskerat att förstärka en negativ utveckling av den psykiska hälsan. NIKK, Nordisk information för kunskap om kön, är ett samarbetsorgan för Nordiska ministerrådet, placerat på Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet.

Bild av Mikhail Nilov/Pexels

Översikten i punkter

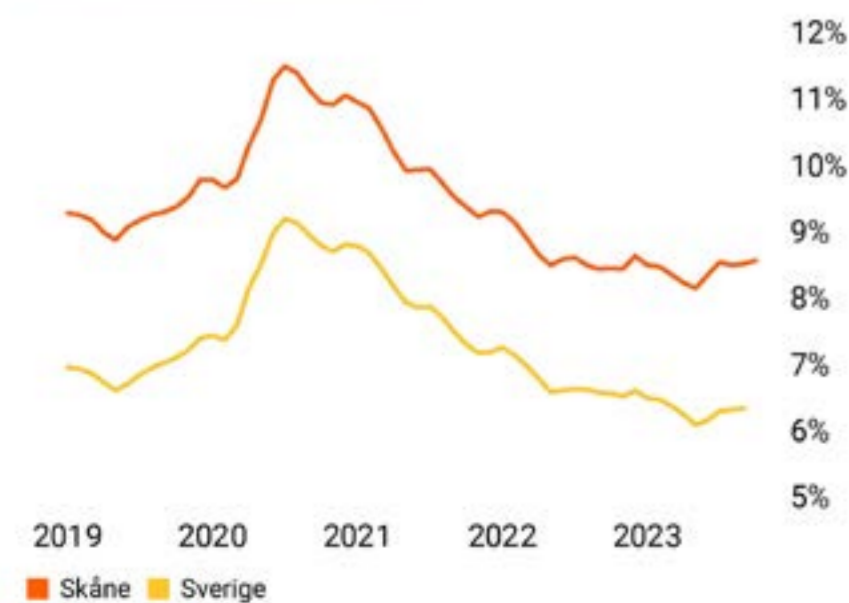
- **Psykisk ohälsa och kön:** Män har svårare att söka hjälp för psykisk ohälsa på grund av normer och stigma kopplade till maskulinitet.
- **Skoleffekter:** Skolrestriktioner och distansundervisning under pandemin har påverkat ungdomars välmående och lärande negativt, särskilt unga män.
- **Utbildning och arbetsliv:** Unga män som varken studerar eller arbetar utgör en utmaning och behöver individanpassat stöd för att komma in på arbetsmarknaden.
- **Pandemins effekter:** Covid-19-pandemin har haft en betydande negativ påverkan på ungdomars psykiska hälsa, med ökad ångest och depressiva sym-

tom, särskilt bland unga kvinnor.

- **Fysisk aktivitet och livsstil:** Fysisk aktivitet har positiva effekter på unga människors psykiska hälsa och arbetsprestation, men många unga män minskade sin fysiska aktivitet under pandemin.
- **Spelberoende och riskbeteende:** Problematiskt spelande är vanligare bland unga män än unga kvinnor och påverkar både skolgång och arbetsliv negativt.
- **Kroppsmissnöje:** Missnöje med kroppen påverkar både skolprestationer och välbefinnande bland tonåringar.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Göteborgs universitet.

Arbetslöshet i Skåne och Sverige, 2019-2023 (oktober)

Källa: Arbetsförmedlingen

Södra Sveriges Största Butik

• Allt för brud, brudgum, tärnor, gäster och partyfolk •

Risker när ny genteknik används i hybridkrigföring

Bild av Pete Limforth från Pixabay

Plantering av syntetiskt DNA, biometrisk utpressning av maktavare och genetisk hybridkrigföring. Det är några av de nya risker som har uppstått genom de forskningsframsteg som gjorts inom genetisk teknologi och kan utnyttjas i modern krigföring. Forskare vid Lunds universitet menar att vi behöver identifiera vilka de mest kritiska riskerna är och diskutera hur dessa kan förebyggas.

Det internationella politiska maktspelet har förändrats under det senaste decenniet. I den gråzon mellan krig och fred där mycket av maktspelet idag bedrivs, har desinformation, biometrisk profilering, skrämpropaganda och utpressning ökat. Nu behövs nya typer av riskanalyser för hur forskningsframsteg inom genetiken kan användas i olika typer av hybridkrigföring.

– Det handlar om att tänka sig olika hypotetiska scenarier baserade på en rimlig verklighet, som kan ske inom en snar framtid. Vi måste diskutera hur genetisk teknologi potentiellt kan utnyttjas i internationella konflikter, på ett sätt som går långt utöver biologiska vapen och väpnade konflikter, säger Tony Ingesson, underrättelseexpert och forskare vid Lunds universitet.

DNA-smutskastning
Genom genetisk profilering kan man analysera DNA - inte bara för att verifiera identiteten hos en enskild person - utan också för att förutsäga personlighet, utseende och etniskt ursprung. DNA-teknik används också för att fastställa en persons koppling till en brottsplats. Men genom att ska-

pa konstgjorda DNA-molekyler i ett laboratorium, kan man konstruera syntetiska DNA-sekvenser som inte kommer från en levande människa. Dessa kan imitera en verklig persons DNA och planteras ut på en brottsplats, för att binda en person till ett brott trots att denne är oskyldig.

Informationen eller desinformationen baserat på genetiska uppgifter, kan även användas för att smutskasta maktavare, genom att de förknippas med anlag för sjukdom. En sjukdom som frontallobsdemens, kan till exempel utnyttjas för att undergräva tron på maktavarens förmåga till att fatta korrekta beslut.

– När det gäller den här typen av syntetisk DNA ställs ännu högre krav på teknisk säkerhet, tillförlitlighet och kvalitetssäkring i utredningsarbetet. Vi måste se över de här processerna för att förstå vilka ytterligare åtgärder som behövs för att förebygga riskerna, säger Jessica Almqvist, professor i internationell rätt och mänskliga rättigheter vid Lunds universitet.

Tidigare var det extremt dyrt med DNA-analys. Nu är prislappen läg-

re och tekniken mer tillgänglig. När vi är nyfikna på vårt ursprung och skickar vårt DNA till stora privata företag i länder där det inte finns samma dataskydd, innebär det att det finns mycket information om den enskilda individen som är svåra att kontrollera.

– En totalitär stat skulle alltså kunna använda lagrad DNA-information för att spåra upp dissidenter eller deras anhöriga för att utöva utpressning eller hot, säger Subhayan Chattopadhyay, biträdande forskare i klinisk genetik vid Lunds universitet.

Etniskt riktade vapen
En annan aspekt av DNA-profilering gäller genetiska vapen som riktar mot en särskild etnisk grupp eller minoritet. Känner man till gruppens genetiska profil, går det även att ta reda på deras genetiska sårbarhet och använda sig av den för att underminera gruppen, genom riktade vapen av kemiska och biologiska substanser.

– Vi har gjort stora framsteg inom medicin, vilket gör att det finns metoder som inte fanns på Hitlers tid. Nu kan vi spåra släktskap, delvis etniskt gruppera människor genom deras genetiska profil och det finns en stor risk att genetik återigen kommer användas som ett obehagligt politiskt verktyg, säger David Gisselsson Nord, professor i molekylär patologi vid Lunds universitet och överläkare vid Labmedicin, Region Skåne.

I Sverige måste man ha speciella tillstånd för att få tillgång till genetiska databaser. Men regelverket ser olika ut beroende på land. I USA är många register publika, medan man i vissa totalitära stater inte alls delar data. Kina kan till exempel importera data från många länder som har öppna re-

gister, medan de själva alltmer sällan ger andra länder tillgång till den data de besitter. Detta gör att datadelningen blir asymmetrisk och vissa länder får ett stort försprång. Ju storskaligare datainsamling man har, desto bättre AI-applikationer kan man ta fram.

– Genetisk krigföring täcker många olika rättsnivåer i både svenska och internationella rättssystem. Debatter om mänskliga rättigheter fokuserar sällan på genteknologier och vi alla är nybörjare inom det här området. Bristen på dataskydd och icke-klinisk användning av dessa teknologier är nyckelfrågor - inte minst när nationsgränser blir mindre viktiga, säger Jessica Almqvist.

Forskarna är övertygade om att det är viktigt att lyfta upp de här frågorna i ljuset. Det krävs inte mycket förkunskaper för att börja tänka i banor av genetisk krigföring och genom en ökad medvetenhet i samhället, kan man underminera överraskningsmomentet. Detta moment är annars en viktig del i att använda genetisk teknologi som ett verktyg i gråzons- eller väpnade konflikter.

– Vi behöver prata om detta i forskarsamfundet, samtidigt som vi har en öppen dialog med beslutsfattare, internationella organisationer, media och medborgare om hur en möjlig exploatering av genomik kan utnyttjas i internationella konflikter och diskutera vad man kan och får göra. Lunds universitet stora bredd av forskare och experter utgör en utmärkt grund för att genomföra riskanalyser av detta slag, avslutar David Gisselsson Nord.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

TMP TMP OUTLET • Sport & Fritid

1500Kvm märkeskläder!
Sport & Fritid • Alltid 20-80%

MARINE
30% **499:-**
Pris 713:-

217 OF SWEDEN
30% **399:-**
Pris 570:-

Medlem finns både i Åkarp & Burlöv!

ZIGZAG
50% **499:-**
Pris 998:-

449:- **399:-**
Pris 798:-

POLO CLUB
75% **99:-**
Pris 132:-

CARL & SON
30% **119:-**
Pris 170:-

ZOKKIS
50% **99:-**
Pris 198:-

CAPITAL
50% **59:-**
Pris 118:-

KOMBI
30% **99:-**
Pris 140:-

KOMBI
30% **99:-**
Pris 140:-

KOMBI
30% **99:-**
Pris 140:-

CMP
30% **799:-**
Pris 1140:-

CMP
30% **799:-**
Pris 1140:-

Trekaste
30% **699:-**
Pris 998:-

Vi reserverar oss för utförlig och typografisk fel i denna annons.

www.tmpoutlet.se • 040-6513096 • Lundavägen 37, Åkarp • Öppet: Måndag-Fredag 11-19, Lördag 10-16, Söndag 11-16
Burlöv Center Öppet: Måndag-Fredag 10-20, Lördag-Söndag 10-18

God Jul
och Gott Nytt År

önskar Info Express

Sverige och Danmark
Öresunds Deals

SÄLJ HOS OSS I ÖRESUNDSREGIONEN

WWW.ORESUNDSDEALS.COM

**VELLINGE
BILBOLAG**

www.vellingebilbolag.com
040-41 22 10

Terminalgatan 11 • 235 39 vellinge

Välkommen till oss på
MMC MALMÖ

Kan vi hjälpa dig?

NY BIL | BOKA SERVICE | DÄCKHOTELL
BEGAGNADE BILAR | SERVICEAVTAL | SKADE VERKSTAD

Agnusfridsvägen 129 Malmö
Tel: 040-55 26 40 | E-post: info@mmcmalmo.se

HYUNDAI | MITSUBISHI | MAXUS

Billackering i Toppklass

Ubilack

Billackering i mästarclass
Hjälp med skadan?

Drop-in skadebesiktning
Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se
Webb: www.ubilack.se

**Eriks
Biluthyrning**

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG - KRISTIANSTAD

Däckcenter i Vellinge

Byt däck i Vellinge
Rätt däckverkstad för ditt däckbyte

Adress: Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge
Tel: 040-42 00 52
E-post: info@dackcenter.se

Öppettider:
Måndag - fredag: 07.45 - 17.00
Lördag: 09.00 - 13.00
Drop-In Vardagar 07:45-17:00

Skanna och boka tid

ELCYKELPUNKTEN

TREK VERVE+ 3 LOWSTEP JUNIPER 545WH

Med Verve+ 3 Lowstep får du kraft att ge dig ut på längre äventyr, pendla snabbare och övervinna uppförsbackar lättare. Den extra kraften gör cyklingen ännu mer spännande och njutbar.

42 090 SEK
20% rabatt
Rabattkod:
"Öresunds Deals"

Vi finns i Mobilia, Per Albin Hanssons väg 32, parkering finns precis utanför. Välkommen in!

ZviZZer Keramiskt lackskydd

Välj mellan vår originalbehandling eller någon av de nyare keramiska behandlingarna. Samtliga ger din bil en fantastisk glans och gör biltvätten superlätt!

KAMPANJ
-20%

Gäller bokning av grundbehandling samt galsskydd och fälgskydd t.o.m. 31 okt 2023. Kan ej kombineras med andra erbjudanden!

ZVIZZER Malmö
Cypressvägen 29
040-21 54 00

www.equipauto.se

Välkommen!

KRICKELICK

DIN BARNBUTIK PÅ LIMHAMN

Välkommen in till vår butik!
E-post: info@krickelick.se
Telefon: 040-651 31 91
Järnvägsgatan 37, 216 44 Limhamn

BabyYou

Vi är en stor butik med allt för ditt barn, 0-3 år. Vi har 1000 kvm med ett nogautvalt sortiment av marknadsledande varumärken. Vår butik drivs av engagerad personal med ett genuint intresse och en djup kunskap om babyprodukter där trygghet och säkerhet runt dig och ditt barn står i fokus. Vid köp av bilbarnstol, får du den monterad i bilen direkt. Vårt namn är nu BabyYou, tidigare Babyproffsen Helsingborg. Välkomna!

Garnisonsgatan 10, 25466 Helsingborg
Tel: 042-183900
www.babyyou.se

Rätsticken
Din glada garnbutik i Malmö

Garner | Tillbehör | Stick-café

www.ratsticken.se

Regementsgatan 84, 217 51 Malmö | Tel. 040- 26 94 46 | Epost: info@ratsticken.se

TMP OUTLET • Sport & Fritid

1500Kvm märkeskläder!
Sport & Fritid • Alltid 20-80%

Fynda massor av välkända märken till grymma priser!

UNDER ARMOUR | ENDURANCE ATHLECIA | weather report | 2117 OF SWEDEN
ZIGZAG | VIRTUS CRAFT

ENDURANCE | WHISTLER | EXANI

www.tmpoutlet.se • 040-6513096 • Lundavägen 87, Åkarp
Öppet: Måndag-Fredag 11-19, Lördag 10-16, Söndag 11-16

FÖRETAG!

Fina julkorgar till kunder och personal.

Information och beställning.
040-628 13 11
toftanas@kandyz.se

KANDYZ

Välkommen!

Topplöcksgatan 9F
212 41 Malmö

Telefon: 040-62 81 311

E-post: toftanas@kandyz.se

Öppet: Må-Sö 11-20

INFO EXPRESS / ÖRESUNDS DEALS
Kanske det bästa erbjudandet

BEGÄNSAT ERBJUDANDE
Gäller t.o.m. 31 dec. 2023

SG SIMGOLF
Köp ditt medlemskap idag och få 2 gratis boxtimmar!

LUNDS
KAKELVARUHUS
KAMPANJ PÅ
BADRUM
~~24 370 SEK~~
19 490 SEK

GARAGEPORT
EXPERTEN
NY BUTIK
NYHETSUTGÅVA 1
NOVEMBER

YTTERRÖR MED KÄNSLA

Känslan på ytterdörren sätter tonen för hela ditt hem. Hos oss hittar du ytterdörrar som utstrålar hemtrevnad, trygghet och kvalitet. Oavsett om du vill ha en ytterdörr med fönster som släpper in extra ljus i din entré eller dörr i gammal stil för den genuina hemmakänslan, har vi ytterdörrar som är anpassade för att stå emot vårt nordiska klimat.

Boka ett gratis hembesök så hjälper vi dig hitta rätt dörr till ditt hus.

Malmö Syd
Tfn 040-655 65 79

Anina
Ängelholmsvägen 31,
254 53 Helsingborg.
Tel: 042-132709
E-mail: Info@Anina.se

50% REA
PÅ MASSOR AV
BRUDKLÄNNINGAR

TRY BEFORE BUY

Med vår color sampler får du färg och roller i ett. Smidigt och smart. Testa med en eller flera färger redan idag.

colorama

1 ST **49:-** 3 ST **129:-**

milano
SKRÄDDERI & KEMTVÄTT

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

Djäknegatan 2 21135, Malmö | Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444 | E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

Boka julbordet redan idag
CENTER@SIMGOLF.SE

SG SIMGOLF

SVENSK-DANSKT JULBORD
27/11 - 21/12

Kupongrabatt
100:-
Giltig till 21/12-23

GLÖGG 55:-
Innan julbordet

395:- ENDAST JULBORD
495:- JULBORD + GOLF
495:- JULBORD + SHUFFLE

ÖRESUNDS DEALS

JUST TAKE IT!

WWW.ORESUNDSDEALS.COM

Udforsk alt, hvad denne smukke region har at tilbyde med vores håndplukkede tilbud.

Utforska allt som denna vackra region har att erbjuda med våra handplockade erbjudanden

Explore everything this beautiful region has to offer with our hand-picked deals.

Vi publicerar din digitala annons gratis på köpet av annonsering i papperstidningen Info Express